

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

БУКОВИНСЬКІ ОСІННІ
АДМІНІСТРАТИВНІ ЧИТАННЯ
ЗБІРНИК
МАТЕРІАЛІВ МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Чернівці
Літографія
2021

УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4Укр)300,32я43
Б90

*Рекомендовано до друку Кафедрою публічного права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
Протокол № 4 від 23 листопада 2021р.*

Редакційна колегія:

- Ковбас І.В. Голова ГО «Правничий Щит», д.ю.н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
- Коларов Е. д. ю. н., доцент кафедри адміністративного права та процедур, завідувач кафедри публічного права Русенського університету «Ангел Кънчев», м. Русе, Болгарія
- Бабін І.І. Заступник голови ГО «Правничий Щит», к.ю.н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
- Крайній П.І. Заступник голови ГО «Правничий Щит», ас. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Б90 БУКОВИНСЬКІ ОСІННІ АДМІНІСТРАТИВНІ ЧИТАННЯ : Збірник матеріалів міжнародної конференції. 26 листопада 2021 р., м. Чернівці/ Уклад. І.В. Ковбас, П.І. Крайній. Чернівці : Технодрук, 2021. 128 с.
ISBN 978-617-8034-26-9

Збірник містить матеріали доповідей учасників міжнародної конференції «БУКОВИНСЬКІ ОСІННІ АДМІНІСТРАТИВНІ ЧИТАННЯ».

Міжнародну конференцію присвячено проблемам правового регулювання публічного врядування та його відповідність європейським правовим стандартам.

**УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4Укр)300,32я43**

Автори несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-617-8034-26-9

© Чернівецький нац. ун-т, 2021
© Ковбас І.В., Бабін І.І., 2021
© ЮФ КП, 2021
© ПВКФ «Технодрук», 2021

ЗМІСТ

НАУКОВІ ДОПОВІДІ

Greşian N. Resizing the bureaucratic perspective in public administration.....	6
Zelena I. Правові особливості інституту мовного омбудсмена в Україні як засобу захисту прав і свобод людини.....	11
Буханевич О.М., Івановська А.М. Публічний контроль: до питання про зміст правової категорії.....	17
Вдовічен В.А. Правова природа адміністративного примусу крізь призму адміністративної відповідальності.....	21
Діхтієвський П.В. Інститут доступу до публічної інформації про стан використання природних ресурсів	24
Коломоєць Т.О. Рівень володіння державною мовою як обов'язкова умова доступу особи до державної служби: особливості унормування в Україні	30
Ковбас І.В. Взаємодія інститутів громадянського суспільства та правоохоронних органів України: теоретико-прикладні аспекти	33
Колпаков В.К. Екстраполяція динамічного праворозуміння на феномен «адміністративний проступок»	36
Решота В.В. Обов'язковість правових висновків Верховного Суду для публічної адміністрації	40
Пашинський В.Й. Тенденції розвитку військово-адміністративного права в системі адміністративного права України.....	42
Подорожна Т.С. Електронне правосуддя та кодекс адміністративного судочинства: концептуальна заміна способів взаємодії суду і сторін.....	45
Литвин Н.А. Сучасний стан правового регулювання фінансування сфери охорони здоров'я	49
Гусар О.А. Реформування системи оплати праці державних службоців в Україні.....	51
Крестовська Н.М. Юстиція, дружба до дитини: чи можлива вона в Україні?	54

4. Буханевич А.І. Публічний контроль за діяльністю органів державної влади: теоретико-методологічний аналіз : автореф. дис. ... канд. держ. упр. : спец. 25.00.01 «Теорія та історія державного управління» К, 2010. 22 с.
5. Буханевич А. Публічний контроль у контексті сучасних дослідницьких підходів. Вісник Національної академії державного управління. 2009. № 1. С. 25-32. URL : <http://visnyk.academy.gov.ua>.
6. Тихомиров Ю. А. Публичное право. М. : Издательство БЕК, 1995. 526 с.
7. Дьюи Д. Публика и ее проблемы. М. : Мысль, 2008. 369 с.
8. Кравчук В. Публічний контроль у державі. Юридичний вісник. 2015. № 1. С. 210-215.
9. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у двох томах : Том 1. Загальна частина / ред. колегія : В. Б. Авер'янов (голова) та ін. К.: ТОВ Юридична думка, 2007. 592 с.
10. Андрійко О. Ф. Державний контроль в Україні : організаційно-правові засади. К. : Наукова думка, 2004. 301 с.
11. Івановська А.М. Конституційний контроль в системі державного контролю: теоретико-правові та праксеологічні засади : дис.... д-ра юрид. наук. 12.00.02, 12.00.07. Інститут законодавства Верховної Ради України, 2021. 511 с.
12. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України 21 травня 1997 року № 280/97-ВР (редакція від 25.11.2021 р.). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Сквірський І.О. Громадський контроль за публічним управлінням у зарубіжних країнах: загальні засади організації та здійснення. Європейські перспективи. № 7. 2013. С. 11-17.

Вдовічен В.А., доктор юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Правова природа адміністративного примусу крізь призму адміністративної відповідальності

Значення адміністративної відповідальності в якості провідного інституту адміністративного права для забезпечення захисту прав і свобод громадян, суспільних відносин у державі підтверджується інтенсивним розвитком нормативно-правового забезпечення та динамікою адміністративно-деліктних відносин. Тим більше, соціальна цінність адміністративної відповідальності проявляється не лише в попереджувальній та охоронній функціях, але також і в активному стимулюванні соціально корисних видів правомірної поведінки [1]. Тому, в існуючій нормативно-врегульованій системі захисту прав та свобод людини та громадянина, забезпечення громадського правопорядку набувають важливого значення інноваційні методи, які сприятимуть

підвищенню ефективності публічного врядування та правозастосування. І беззаперечно, що державний правовий примус як засіб забезпечення правопорядку повинен застосовуватися лише на правовій основі спеціально уповноваженими державними органами та особами, і тільки до конкретних суб'єктів права у зв'язку з їх неправомірною поведінкою. Залежно від того, якою галуззю права встановлені примусові заходи, прийнято розмежовувати примус у конституційному, цивільному, кримінальному, кримінально-процесуальному, трудовому, адміністративному праві [2, с. 494].

Застосування адміністративного примусу в різних його проявах (попереджувальних, запобіжних та каральних заходах) завжди пов'язується із дискусійними елементами, адже ми ведемо мову про можливість впливу на поведінку особи, можливості обмеження як особистих майнових права, так і немайнових особи. Тому, досить часто однією з проблем адміністративного примусу спостерігається відсутність єдності в сприйнятті цього явища, що пояснюється, в першу чергу, низьким рівнем систематизації адміністративно-деліктного законодавства, норми якого врегульовують ці заходи. А, по –друге, необхідно зауважити, що це має конструктивне значення з позиції не лише доктринального, але й прикладного сприйняття. Так, в науковій літературі часто відзначається, що під час надання змістової характеристики адміністративного примусу варто розглядати його в органічному зв'язку з державним примусом, визначати як галузевий вид примусу, що заснований на нормах адміністративного права та основне застосування якого має місце в державному управлінні [3, с. 90].

Адміністративний примус має прямиий зв'язок із заходами відповідальності, які застосовуються за порушення адміністративно-правових норм. Тому, розглядаючи такий примус як комплексне утворення крізь призму адміністративної відповідальності, можна акцентувати увагу на наступних моментах, зокрема: зв'язок із правопорушенням; закріплення в адміністративно-правових санкціях; поєднання карального (репресивного), виховного та превентивного елементів мети застосування; ретроспективний характер спрямування; детальна регламентація процедури застосування; специфіка статусу суб'єктів застосування та інше [4, с. 21].

При формуванні дефініції адміністративного примусу в науковій літературі часто робиться наголос на певній стороні його прояву. Так, акцентуючи увагу на суб'єктній стороні примусу, під адміністративно-правовим примусом визначають особливий вид державного примусу, який передбачено нормами адміністративного права і являє собою систему заходів психологічного, фізичного і організаційного впливу, що застосовуються, по-перше, до осіб, які чинять чи вчинили порушення норм адміністративного права, по-друге, до інших осіб з метою попередження можливого правопорушення або попередження можливих шкідливих наслідків я держави, суспільства і окремих громадян, по-третє, у зв'язку з

забезпеченням провадження по адміністративним справам [5, с. 16]. Або ж робиться акцент на правоохоронній діяльності і тому, адміністративний примус визначають як застосування відповідними суб'єктами до осіб, які не перебувають в їх підпорядкуванні, незалежно від волі і бажання останніх передбачених адміністративно-правовими нормами заходів впливу морального, майнового, особистісного та іншого характеру з метою охорони суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління, шляхом попередження і припинення правопорушень, покарання за їх вчинення [6, с. 11-12]. Крім того, варто відзначити і наукову позицію щодо розуміння адміністративного примусу через його місце у публічному праві, де адміністративний примус визначається як особливий різновид державно-правового примусу, тобто визначені нормами адміністративного права способи офіційного фізичного чи психологічного впливу уповноважених державних органів (а в деяких випадках і громадських організацій) на фізичних та юридичних осіб у вигляді особистих, майнових, організаційних обмежень їхніх прав, свобод та інтересів у випадках вчинення цими особами протиправних діянь (у сфері відносин публічного характеру) або в умовах надзвичайних обставин у межах окремого адміністративного провадження задля превенції, припинення протиправних діянь, забезпечення провадження в справах про правопорушення, притягнення винних осіб до відповідальності, попередження й локалізації наслідків надзвичайних ситуацій [7, с. 66; 4].

До основних ознак адміністративного примусу, що розкривають його правову природу варто віднести наступні: по-перше, заходи адміністративного примусу застосовуються, як правило, органами виконавчої влади та їх посадовими особами, і тільки в окремих випадках, їх застосування покладається на суди (суддів) та по відношенню як до фізичних, так і до юридичних осіб; по-друге, оскільки, ми розглядаємо адміністративний примус крізь призму адміністративної відповідальності, то звичайно, що він не пов'язаний з підпорядкованістю суб'єктів, крім того він використовується в публічному адмініструванні для охорони суспільних відносин, що виникають у цій сфері; по-третє, офіційний порядок застосування заходів адміністративного впливу та оперативність процедури такого застосування, що, в свою чергу, спонукає фізичних та юридичних осіб до виконання загальнообов'язкових правил, попередження чи припинення протиправних дій, надзвичайних ситуацій, забезпечення громадської безпеки у разі їх виникнення та локалізація їх наслідків, притягнення правопорушників до відповідальності. В той же час, адміністративно-правова відповідальність характеризується такими ознаками як зовнішнім характером, застосовується лише за вчинення правопорушення, пов'язана з адміністративним примусом у формах каральних і правовідновлюючих заходів, визначена у нормах права. Крім того, притягнення правопорушника до адміністративної відповідальності здійснюється в певному процесуальному порядку та уповноваженими державними органами та посадовими особами. І звичайно, що винна у

вчиненні правопорушення особа несе певні втрати матеріального та морального характеру, які передбачені законом.

Враховуючи основні властивості, а також публічно-правову природу адміністративно-правової відповідальності, адміністративний примус можна визначити як форму публічно-правового примусу, що полягає у застосуванні до спеціального кола осіб заходів впливу фізичного чи психологічного впливу (морального, майнового, особистісного та іншого характеру) з метою охорони суспільних відносин, що виникають у сфері публічного адміністрування, шляхом попередження і припинення правопорушень, а також покарання за вчинення адміністративних правопорушень.

Список літератури

1. Колеснікова, М., & Калініченко, Л. (2019). Теоретико-правові засади адміністративної відповідальності. Київ: Підприємництво, господарство і право. Адміністративне право і процес, (1), 102-107.

2. Бахрах Д.Н., Росийский Б.В., Стариков Ю.Н. Административное право: учебник для вузов. 2-е изд., изм. и доп. М.: Норма, 2005. 800 с.

3. Карелін, В. В. (2019). Заходи адміністративного примусу та особливості їх застосування у сфері організації виконання покарань. Підприємництво, господарство і право, (1), 90-94.

4. Коломoeць, Т. О. Адміністративний примус у публічному праві України: теорія, досвід та практика реалізації : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Т. О. Коломoeць; Нац. ун-т внутр. справ. - Харків, 2005. - 44 с.

5. Продаєвич В. О. Місце адміністративної відповідальності у системі заходів адміністративного примусу : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Продаєвич Валентин Олександрович. – Одеса, 2007. – 19 с.

6. Комзюк А.Т. Адміністративний примус в правоохоронній діяльності міліції в Україні: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07; Національний ун-т внутр. справ. Х., 2002. 408 с.

7. Адміністративне право України: навч. посібник / за заг. ред. Т.О. Коломoeць, Г.Ю. Гулевської. К.: Істина, 2007. 216 с.

*Діхтієвський П.В., доктор
юридичних наук, професор,
завідувач кафедри
адміністративного права та
процесу, Навчально-науковий
інститут права Київського
національного університету
імені Тараса Шевченка*

Інститут доступу до публічної інформації про стан використання природних ресурсів

Анотація. Мета дослідження – розкрити проблемні питання, пов'язані із визначенням інформації як унікального ресурсу у забезпеченні